

חידות ושאלות כלליות לחג הפסח

אוסף של שנים וקצת משלי
 צר לי שאין אני זוכר את מקורם
 האחים ר' יוחאי והרב יובל דמרי ועוד מרבתי וחברי
 אשמח שתשתפו אותי בחידות ושאלות נוספות
 דניאל ברק ווינט - vinetdb81@gmail.com

1. מה המיוחד בהלל שביליל הסדר?
 א. חלקו נאמר לפני הארוחה וחלקו לאחריו.
 ב. ישיבה ולא בעמידה.
 ג. הפעם היחידה שההלל נקרא בזמן הארוחה ולא בתפילה.
2. מה ההבדל בין בדיקת חמץ לביעור חמץ? חיוב חיפוש לעומת חיוב כליון-ביעור
3. על איזו מצוה מרכזית בליל הסדר לא מברכים? על קריאת ההגדה, על סיפור יציאת מצרים.
4. על אלו מצוות בליל הסדר כן מברכים?
5. איזה צבע יש לנו בהגדה? לבן
6. מי לא מופיע בהגדה במכוון, ומופיע רק כדרך אגב פעם אחת? מדוע? משה, כדי שלא יגיעו חלילה לטעות
7. מי אפה מצות עוד לפני יציאת מצרים? לוט
8. כמה ברכות מברכים בליל הסדר, השנה? כמנין 'הגדה'
9. אלו חוויות בליל הסדר אנו עושים זכר ליציאת מצרים?
10. אלו חוויות בליל הסדר אנו עושים זכר למקדש?
11. היכן ראינו בהגדה שיש עניין להוסיף על ההגדה ולהרחיב בה? וכל המרבה לספר ביציאת מצרים – הרי זה משובח
12. על איזה צד מיסב ומדוע?
 א. צד שמאל משום שכך דרך חירות
 ב. על צד שמאל משום שעל צד ימין הוי סכנה.
13. המדרש הגדול אומר שלפרעה היה מים במכת דם – מדוע דווקא לפרעה היה מים?
 14. יצאו ברכוש גדול, ועל הים עוד יותר – מדוע? מדוע זה חשוב?
 היציאה ברכוש גדול גרם לקידוש ה'.
 וכך גם הגוים לא יוכלו לטעון שזה עם בזוי, כי אם כן מדוע המצרים לא נטלו את שלהם!?
15. מצא מילה בהגדה בת חמש אותיות שניתן לקרוא אותה מההתחלה לסוף, ומהסוף להתחלה! הלילה
16. חפש מילה מההגדה שיש בה 4 אותיות ששלוש מהן זהות ייתי, הקהה
17. מה היה עושה אדם שהיה מפסיד את הקרבת קרבן הפסח? פסח שני
18. "קמחא דפסחא" - מה זה? "קמח של פסח" – הכוונה מתן צדקה מיוחד לעניים כדי שיוכלו לחוג את חג הפסח
19. איזה מצוה קיימו בניי לפני צאתם ממצרים חוץ מקרבן פסח? מילה
20. איזה שבט לא עבד בפרך במצרים? לוי
21. מדוע שמים זרוע בקערה? זכר לקרבן פסח
22. מדוע דווקא את הזרוע לזכרון? "זרוע נטויה".
23. מדוע שמים ביצה בקערה?
 1. זכר לקרבן חגיגה.
 2. משום שמגישים ביצה לאבלים, כדי לנחמם שגלגל חוזר בעולם. ואף אנו מתנחמים שבמהרה יבנה בית המקדש.
 3. מה ביצה אין לה פה כך נסתתמו מקטרגנו שאין הקב"ה גואלנו ח"ו.
 4. רמבם – המצרים יוצאי כת ההינדים שקדשו את החי ולכן נצטוונו לשים בקערה בשר וביצה להוציא מדעתם.
 5. ליל ט' באב נקבע תמיד בליל פסח.
 6. רמז כל המאכלים ככל שמבשלים אותם כך מתרחכים חוץ מהביצה לרמוז כי העינוי של בני ישראל גורם לעמ"י להתחזק.
 7. ביצה בארמית ביעא = רצון ה'. רצון ה' שירחם עלינו.
24. איזו תפילה מיוחדת אומרים בפסח? תפילת טל
25. מה שם אשתו של משה רבינו? צפורה
26. מה אכלו בבית המקדש בליל הסדר שלא אוכלים היום? קרבן פסח
27. מי שואל את "מה נשתנה" אם אין ילדים? האשה שואלת את בעלה, ואם אין אף אחד, היחיד שואל את עצמו.
28. מדוע צמים הבכורים בערב פסח? כי הם ניצלו ממכת בכורות. לכאורה ניצלנו מכל המכות ולא דווקא מבכורות!
29. מדוע לא צמות הבכורות, הרי במכת בכורות מתו גם הבכורות המצריות?
 1. אין הכי נמי, ישנו דעה, וה"מחבר" מביאו שגם הנקבות צמות. [והרמ"א מגיה ואין המנהג כן].
 2. ישראל לא היו ראויים להגאל כי "הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז" אך זה נאמר על הזכרים, אך הנקבות הרי בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים, דהיינו הנשים נצלו בזכות עצמם שהיה להם זכות עצמית, ולא הגברים. (מעשה רוקח)
30. "בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו" - מה היה במשך הדורות?
 ומי עומד לכלותינו בזמן הזה?
31. ביציאת מצרים ובמדבר – אלו בעלי חיים קבלו שכר על מעשיהם?
 1. כלבים שלא חרצו לשונם.
 2. חמורים מפני שנשאו משאם של ישראל.

3. צפורים שאכלו את המן שפזרו דתן ואבירם

32. במשך כל השנה אין מקפידים על נטילה ידיים באכילת ירק שטיבולו במשקה, מדוע? אין דיני טומאה וטהרה בימינו.
מדוע א"כ בפסח כולנו נוטלים?
1. בליל הסדר כולנו בני מלכים.
2. בפסח אנחנו מהדרים ומדקדקים במצוות.
3. בלילה הזה אנו עושים דברים לזכר למה שהיה בביהמ"ק, ונטילה זו בכלל.
4. כמו שאר השנתיים שעושים בליל הסדר כדי שהילדים ישאלו.
5. יש אומרים שנטילת ידיים ב"ורחץ" הוא בשביל קריאת ההגדה, כפי שיש ליטול ידיים קודם התפילה כהכנה לתפילה.
33. מה שם אשתו של אהרון הכהן? אלישבע בת עמינדב
34. מה שם בעלה של מרים ושם בנה? כלב, חור
35. "הא לחמא עניא" - בסופו - "לשנה הבאה בא"י" וכי מניין הבטחון שנהייה בא"י שנה הבאה? לא מדובר כאן על קביעת העתיד אלא על מוכנות נפשית פנימית.
36. למה מתחילים את ההגדה "בעבדים היינו"? דעת שמואל בגמרא בהסבר דברי המשנה: "מתחיל בגנות ומסיים בשבח"
37. למה כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח? הכרת האמונה והגברת האמונה בהקב"ה.
38. "מעשה ברבי אלעזר... רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית". למה דווקא בב"ב?
מי היה גר שם?
איפה היו נשותיהן ובני משפחתם?
39. כמה זמן היו בני"י במצרים? 210 שנים
40. כמה זמן ארכה מכת חושך? 3 ימים
41. איזה הבדל יש בין "מה נשתנה" השנה לזמן המקדש? אז: הלילה הזה כולו צלי
42. מדוע אוכלים כרפס בתחילת הסעודה ולא באמצעה? כדי שהילדים ישאלו.
43. מה הן מכות מצרים שגם החרטומים ידעו לעשות? דם. צפרדע. כינים ניסו ולא הצליחו.
44. מדוע אומרים שיר השירים בפסח? כדי לבטא את אהבה שיש בין ה' לעמ"י
45. איזה בן לא מוגדר בגדר שכלי אלא בגדר מוסרי? רשע
46. חרוסת על שום מה?
1. קפא.
2. תחת התפוח.
3. טיט ותבן.
47. מה פרוש המילה אפיקומן? הוציאו כלים, הוציאו קינוח [פטריות לי וגוזלות לאבא, קליות ואגוזים]
48. מה עניינה של אכילת האפיקומן? ישנם שני סוגי אכילה, אכילה מתוך רעב, ואכילה לעונג. אכילת האפיקומן הוא מתוך רעב, לא בגלל שאתה רעב, זה מלמדנו שזו אכילה מיוחדת, אכילה של קודש, בגלל ציווי ה', ולא מתוך רעב אישי.
49. למה מטמינים את האפיקומן?
1. הפשט - כדי שישאר עד סוף הארוחה, ולא ייאכל בטעות.
2. בשביל הילדים.
3. האפיקומן היא כנגד יציאת מצרים - הגאולה, והרי הגאולה העתידית עדיין צפונה לעתיד לבוא. (שפ"א)
50. על מי מסופר בתורה שאכל מצות? לוט ואורחיו
51. מדוע לא הקריבו קרבן פסח במדבר? כי לא מלו במדבר משום רוח צפונית
52. איזה צמח מביאים לעומר ומדוע? השעורה כי החיטה עדיין לא גדלה
53. למה שותים 4 כוסות?
1. 4 לשונות של גאולה.
2. כנגד 4 כוסות של פורענות.
3. כנגד 4 כוסות של נחמה.
4. כנגד ד' מלכויות.
5. כנגד 4 כוסות שזכרו בפרשת שר המשקים.
54. ממה עושים חרוסת ומדוע? דברים שנמשלו בהם עמ"י כפי שמופיעים בשיר השירים: אגוז, תפוח, תמר, רימון, שקד, ענבים-יין
55. האם מותר לאכול את הזרוע בליל הסדר, ומדוע? אסור כי אסור לאכול צלי בליל הסדר
56. מה מתחיל בגנות ומסיים בשבח? עבדים, עע"ז
מה ההבדל העקרוני ביניהם? גשמי לעומת רוחני. שניהם היו אך חלקו מה העיקר. (גבורות ה' עמוד רכ"ד)
57. מדוע עמ"י היה צריך להשתעבד במצרים ובצורה כה קשה?
עמ"י צריך להיות עם מוסרי ולכן היה צריך להרגיש בצורה מוחשית את הכאב והסבל. ולכן התורה מזכירה לנו "וגר לא תלחץ כי גר היית במצרים" (שמות כ"ג, ט) כי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו, כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך, כי גרים הייתם בארץ מצרים אני ה'... "ויקרא י"ט ל"ג-ל"ד)
58. למה לובשים "קיטלי"?
1. לבן הוא צבע של חירות.
2. זכר לבגדי כהנים בביהמ"ק.
3. זכר ליום המיתה.
59. איזה מעשה של התרחקות מעבודה זרה עשו בני"י במצרים? לקיחת השה לקרבן

60. מה העולם הכללי הרויח מזה שעם ישראל יצא ממצרים?

61. למה חמץ בפסח הוא כל כך דבר אסור, ואילו במשך השנה הוא דבר מבורך?

חמץ מורה על יצר הרע, על הגאווה שבאדם כמו שהימוץ גורם לתפיחה הבצק כך גם הגאווה גורם להתנפחות האדם. חג הפסח נועד להשריש את האמונה בהקב"ה וא"כ גאווה מול ה', והתמקדות בניפוח האני לא שייך לחג זה.

62. שמות נוספים ל"מצה"

1. לחם עוני.

מדוע נקרא שמו כך?

א. מאכל עניים שלא במהרה מתעכל ואם קצת יאכל - ישיבע להרבה זמן.
ב. לחם עני שאין לו תוספות.

2. "מיכלא דמהימנותא" - לחם האמונה. (וזהר ז"ב קפ"ג)

63. מה הסיבה המרכזית והעיקרית לזה שאנו חוגגים את חג הפסח?

1. כי כך ה' ציווה.

מתוך סיבה זו אפשר להוסיף טעמים נוספים:

2. לחגוג ולהפנים את יום הולדת האומה הישראלית.

3. לראות ולהשמיע את הניסים והנהגת ה' כדי להפנים ולגדל את כוחות האמוניים הטבועים בנו.

64. איזה שתי ברכות מברכים קודם לאכילת מצה? המוציא, אכילת מצה

מה קודם? המוציא

ומדוע? "תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם".

65. וכי ה' לא יכול לגאול את עמ"י במכה אחת? הוא צריך דווקא 10? עולמינו לא בנוי ע"פ היכולת האלוקית אלא בנוי ע"פ היכולת שלנו האיטית. כביכול ה' צמצם את כוחו, כדי להרבות את קידוש ה' בעולם, כך גם בגאולתנו כיום.

66. למה שונאים את עם ישראל, ובכל דור רוצים לכלותינו?

1. מהר"ל - לא בגלל סיבה מוגדרת.

2. רמב"ם (באגרת תימן) - בגלל שנאת ה' שונאים אותנו.

3. מפני שה' ייחד אותנו ונתן לנו את תורתו. סיני - שמשם ירדה שנהא לישראל

4. הרב קוק - "עד תור הגאולה העתידה השפענו על העולם רק לימודי חובות, מוסר וצדק היוצא מדעת אל-הים-ים אמת. וחובות אין העולם חפץ לקבל, ואם הוא מקבל, נשאר בלב טינא על המעורר הראשי לידיעת החובה, שאינה נותנת להנפש הברברית להתפשט בכל מאווייה" רק לעתיד לבוא יבין העולם שעונג הבאנו לו ולא חובות. (אורות ישראל ה', ט"ז)

67. למה קוראים להר שניתן בו תורה בשם "סיני"? משום ששם ירדה שנהא לעולם על היהודים. (מדרש)

68. "כל שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו..." מה הן? ואלו הן: פסח מצה ומרור. כמובן לא די באמירה אלא יש צורך בהבנה. אם לא מבין - הוא לא יבין את היחס ליציאת מצרים.

69. כיצד התורה קוראת לחג הפסח וכיצד אנו קוראים לו? ומדוע? התורה קוראת לו חג המצות ואנו "חג הפסח" \ "חירות". אנו קוראים על ניסי ה', וה' קורא לחג על מה שהעם עשה, וזה שהעם הכין מצות ולא חיכה לבצק שיחמיץ.

70. יהודים מפורסמים שלא השתתפו בקריעת ים סוף? צפורה ושני בניה

71. מי טעה בחשבון ויצא ממצרים קודם הזמן? משבט אפרים

72. מה ההבדל בין אכילת מצה בליל הסדר לאכילתה בשאר ימי החג? בליל הראשון - חובה, ובשאר הימים - רשות.

73. "וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" - וכי יש ערך לכסף? כן, כסף זה ברכת ה'

74. למה אין דברי שבח למשה רבינו בהגדה, הרי הוא היה השליח של הוצאת העם ממצרים? כדי שלא נטעה כמו שעמ"י טעה באומרו "כי זה משה האיש אשר העלנו ממצרים"

75. נאמר ביציאת מצרים על הים - "ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו" ולאחר מכן נאמר "הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם" דהיינו, לפני כן עמ"י לא האמינו בצורה מושלמת ורק עכשיו יאמינו לעולם, ומדוע עכשיו לעולם מה שלא נעשה לפני כן? משום שבמעמד הר סיני ראו ושמעו שה' מדבר עימו, אך על עשיית ניסים יש אחריה הרהור. (יסודי התורה ח,א)

76. מדוע נחשון עמידב קפץ ראשון למים ולא משה רבינו ע"ה?

לכאורה היה מתאים יותר שמשה רע"ה בעל מסירות נפש יקפוץ ראשון?

משה הצטווה "דבר אל בניי ויסעו" ה' החליט שהגיע הזמן שבניי ימסרו את נפשם. ע"י מסירות הנפש מתגלה סגולת ישראל הפנימית.

77. מדוע יש צורך להקב"ה צורך בעשיית ניסים, וכי הקב"ה לא יכל להוציא את עמ"י בלא ניסים?

1. רלב"ג - עשיית ניסים נעשה משום חוסר האמונה של החלשים. וא"כ המצב האידיאלי הוא שהטבע ילך כמנהגו.

2. מהר"ל - הנס הוא סדר אלו-הי היותר גבוה מהטבע, וע"כ אין הוא הורס את הטבע אלא סדר בראשית העליון מהטבע. וגם לניסים יש סדר. הטבע הוא עיוור לצדיק ולרשע, ואילו הנס הוא מסודר. לנמען. מלא שכל עליון.

78. האם כל כוס היא מצוה עצמאית או רק 4 יחד? מחלוקת

79. למה אומרים את ההלל בישיבה כשבכל השנה אומרים אותו בעמידה? דרך חירות

80. מה שונה ברכת המזון של פסח, מברכת המזון של כל השנה?

רמז: אותו שינוי של קידוש של פסח משאר קידושי השנה?

1. שלכולם יש כוס בברכת המזון ולא רק למזמן.

2. ומברכים על כוס גם שאין זימון.

81. מה זה מצה עשירה? נילושה במי פירות ללא מים בכלל.

82. מה זה "שאור"? חמץ שאינו ניתן לאכילה אך הוא מחמיץ אחרים

83. מי רכב \ רוכב על חמור \ ירכב על חמור? אברהם, משה, משיח

84. מי הסתיר \ נסתר? בהגדה, יציא"מ וכו'

1. האפיקומן.
2. ותצפנהו שלושה ירחים.
3. ויטמנהו בחול.
4. ויסתר משה פניו.

85. כמה בנות ליתרו? 7

86. שבעת המינים הקשורים לפסח?

- א. חיטה – מצה \ חמץ
- ב. שעורה – מצה \ חמץ
- ג. גפן – יין לארבע כוסות
- ד. רימון - שיפוד של קרבן הפסח.
- ה. תמרים – מרכיב מהחרוסת

87. קטניות - מה ההבדל בין דגן לקטניות? דגן - מחמיץ, קטניות - אינם מחמיצים.

88. מקור המנהג לאסור קטניות? הסמ"ק מצוה רפ"ג

89. מדוע יש את חומרת הקטניות?

- א. קטניות הם מעשה קדרה, ויבואו לידי טעות שגם דייסת דגן מותרת.
 - ב. יש מקומות שאפו פת מקטניות.
 - ג. קטניות גדלות בתוך תרמילים, ודשים אותן כמו דגן.
 - ד. חשש של תערובת גרגירי דגן בקטניות. דומה.
 - ה. השתמשו באותם שקיות בשימוש חוזר הן לקטניות והן לגרגירי חיטה ושעורה, והיה חשש חמץ.
90. כיצד מיישבים את הסתירה בין הפסוקים: "בערב תאכלו מצות", "שבעת ימים תאכלו מצות"?
בלילה הראשון - יש חובה לאכול מצה, אך בשאר הימים - זה רשות, אך חמץ אסור לאכול כל שבעה.

91. האם יש מצוה לאכול מצה בפסח? מחלוקת

- א. בלילה הראשון – מצוה, ובשאר הימים - רשות.
- ב. ויש שאמרו שאף שאין חובה בשאר הימים לאכול מצה, יש מצווה על כל כזית מצה שאוכלים.
- ג. ויש אומרים מצוה רק על כזית אחד בכל סעודה, אך את ברכת "על אכילת מצה" מברכים רק בלילה הראשון.

92. מהם מצוות ליל הסדר?

1. זכרון יציאת מצרים מעבדות לחירות. למען תזכור ...
2. העברת המסורת לדורות הבאים. והגדת לבנך ...
3. פסח. לאחר החורבן אנו אוכלים כזית מצה זכר.
4. מצה. גם לאחר החורבן נשאר המצוה.
5. מרור אם אין פסח אחס מרור אך מדרבנן אוכלים את המרור.
6. ארבע כוסות – מדרבנן, לבטא את השמחה והחירות.
7. הסבה – מדרבנן, יש להסב באכילת המצות ושתיית היין שהיא דרך חירות

93. "שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום" מדוע?

1. ישנם הלכות מרובות, ויש להתכונן כראוי.
2. מדובר על קרבן פסח, שיש להתכונן ולהכין את הבהמה שלא יהיה בה מום וכו'.
3. הר"ן והרשב"א - מדובר על הרבנים שעליהם להתכונן, ומחויבים לענות תחילה על השאלות לחג.

94. כמה יש להתרחק מחמץ בפסח?

1. איסור אכילה. "לא יאכל חמץ" (שמות י"ג, ג).
2. אסור להנות מחמץ.
3. לא רק אם החמיץ החמץ מחמת עצמו אלא גם אם החמיץ מחמת דבר אחר גם כן אסור. "כל מהמצת לא תאכלו" (שמות י"ב, ב).
4. שלא ימצא החמץ ברשותו. "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתים" (שמות י"ב, ט).
5. שלא יראה לך חמץ [שלך]. "ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך" (שמות י"ג, ז).
6. מצות עשה להשבית את החמץ. "שבעת ימים מצות תאכלו, אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתים" (שמות י"ב, ט"ו)

95. מה ההבדל בעונש, בין איסור אכילה רגיל, לאיסור אכילת חמץ?

באיסור אכילה רגיל - יש עונש מלקות.

ובאיסור חמץ - יש עונש כרת. "כל אוכל חמץ ונבדחה הנפש היא מישראל, מיום הראשון עד יום השביעי". (שמות י"ב, ט"ו)

96. כיצד מקיימים את מצות ההשבחה - "שבעת ימים מצות תאכלו, אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתים"?
ע"י שאין לי חמץ בבית אפילו שלא עשיתי דבר, או ע"י שיש לי חמץ ואני מבערו \ מכלה אותו \ מבטלו?
זה מחלוקת ראשונים. נ"מ - למי שאין חמץ ביד האם עליו לקנות חמץ על מנת להשביתו.

97. מהם זמני איסורי חמץ ביום י"ד?

- 4 שעות זמניות הראשונות של היום - מותר באכילה ובהנאה.
- שעה חמישית - אסור באכילה מדרבנן ומותר בהנאה.
- שעה שישית - אסור מדרבנן באכילה ובהנאה.

98. כיצד יכול אדם להנות מחמץ בזמן שיש אסור אכילה?

1. יכול למוכרה לנכרי.
2. יכול ליתן לבהמתו.

99. עד מתי אדם יכול לבטל את החמץ?

עד שעה שישית, כי בשעה שישית החמץ כבר אינו ברשותו של האדם.

100. כמה פעמים מבטל את החמץ, ומדוע?

בלילה לאחר הבדיקה ובבוקר לאחר השריפה אך לפני שעה שישית.

ויש הבדל בין נוסחי הביטול בין הלילה לבוקר. בבוקר רוצה לבטל הכל ואילו בלילה לא רוצה לבטל את החמץ שרוצה לשרוף כי יש עדיפות בשריפה וכמו כן אינו מעוניין לבטל את הארוחת בוקר שלו.

101. מדוע נוסח הביטול נכתב בארמית?

זה היה לשון המדוברת בתקופה שניסחו את "הביטול". ואפשר לאומרו בעברית. ואם לא הבין מה נאמר בביטול וחושב שהויה תפילה לפסח וכדומה ודאי שלא ידי חובת ביטול.

102. כיצד פועל "הביטול"?

1. **תוספות** - מדין הפקר, והרי מותר להסתכל בחמץ שאינו שלו, דהיינו הפקר מועיל כלפי האדם שאין החמץ בבעלות, למרות שהחמץ נשאר להיות חמץ כפי שהיה.

2. **רש"י, רמב"ן** - דין מיוחד בחמץ, שבכוחו של אדם לבטל את החמץ ונחשב ככלום.

אולי אפשר לומר שיש כאן ב' בחינות הפקר – ניתוק החמץ מהגברא, ואילו בביטול החמץ כבר אינו חמץ הוא כעפרא דארעא. [יש לזקק יותר את החילוק]

103. בבדיקת חמץ מברך "על ביעור חמץ" והרי ביעור החמץ יעשה רק למותרת בשריפה? נכון, אך עכשיו מתחיל בתהליך של הביעור והוא הבדיקה.

104. באלו מקומות אין צורך לבדוק.

במקומות שלא מכניסים לשם חמץ. ואין חשש שילדים קטנים וכו' הכניסו לשם חמץ.

105. למה אסור לבדוק חמץ באבוקה?

1. חשש שיחשוש משריפה ולא יבדוק היטב.

2. נוטף.

3. האור לא ממוקד כמו בנר.

106. ישנם שני פרורים של חמץ בבית, אחד מהם - אין צורך לחפש אחריו, ועל הפרור השני - עליו לחפש אחריו, מיהם שני פרורים אלו?

פרור הבא במגע עם אוכל כשר לפסח - חייב לחפש אחריו, אך פרור בבית שאין חשש שיבוא לאוכלו - אין צורך לחפש אחריו.

107. מצה שמורה מהו?

1. שמירה מחימוץ.

2. שמירה לשם מצוה.

108. מה המקור לכך?

"ושמרתם את המצות". מצוה לשמור את המצה שלא יבוא לידי חימוץ. אך דווקא את המצות של הפסוק הבא "בערב תאכלו מצות".

109. ממתן צריך לשמור את המצות?

i. מעת קצירתן.

ii. מעת טחינתן.

iii. מעת לישתן.

אין חובה אך אם רוצה לקיים את מצות אכילת מצה גם בשאר הימים כמובן צריכים המצות להיות שמורות.

110. היתרונות והחסרונות בין מצה עבודת יד למצת מכונה?

א. לשמה - מצוה לשמה האם ניתן לעשות ע"י מכונה? או שצריך גברא.

ב. חשש חמץ.

111. כמה כזיתים אדם מצווה לאכול בליל הסדר?

112. כיצד מסדרים את הקערה?

1. הרמ"א - כל המוקדם בליל הסדר יונח בקערה קרוב יותר לעורך על מנת שלא להעביר על המצות.

2. אין קפידא בסידור הקערה, ואין בעיה של אין מעבירין על המצות. כי לכל מצווה יש את הזמן שלה.

3. האר"י - סדר הרומז לעשר הספירות. ונראה שרוב העם מסדר כשיטה זו.

4. הגר"א -

113. כיצד מסתדרים הפסוקים הבאים: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר..."

לעומת "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך" שיש מצווה כל יום לזכור את יציאת מצרים?

1. לקיים את המצוה שבכל יום מספיק להזכיר ואילו בליל ט"ו עליך לספר בהרחבה.

2. בליל ט"ו אתה מצווה לספר כשהמצוה והמרור מונחים לפניך.

3. בליל ט"ו עליך לספר בדרך של שו"ת.

4. זכירה שבכל יום נשים פטורות ואילו בליל ט"ו גם נשים חייבות. מח' אם חייבות מדאורייתא או מדרבנן.

מדאורייתא - הואיל וחייבות בפסח ובמצוה מימלא חייבות גם בספור יציאת מ.

מדרבנן - משום שאף הם היו באותו הנס.

5. עניין של הפנמה, יש הבדל בין הזכרה שהיא יכולה להיות חיצונית, לסיפור שמצריך הפנמה ועומק הרבה יותר גדול.

6. כדי שתוכל לזכור בכל יום עליך לספר ביום ההוא. אם ביום ההוא יהיה משמעותי מאוד בכל יום מספיק רק "לזכור".

114. מניין שעיקר סיפור יציאת מצרים הוא בדרך של שאלה ותשובה?

"כי ישאלך בנך מהר לאמור... ואמרת לבנך עבדים..."

ועוד "וזהה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה... ואמרתם..."

115. מדוע פותחים בגנות ומסיימים בשבח? מתוך החושך מבינים את האור.

116. "מגלות לגאולה חייבים לעבור דרך החסד וערבות לכל עמ"י" - היכן יסוד זה נמצא? בפסקה: "הא לחמא עניא".

117. רבי יהודה היה נותן בהם סימנים - למה? כנראה בשביל הזכרון.

(במליצה - רבי יהודה אומר שמכות בלי "סימנים" הם לא מכות אמיתיות)

מדוע דווקא סימן לעשרת המכות ולא לעניינים אחרים שיש לנו בהגדה? כנראה שיש חשיבות מיוחדת לעשרת המכות. מהו?

118. כמה מכות היו? בדר"כ עונים שהיו 10, אבל חז"ל אומרים שהיו 50 (250 \ 200 \ 50)

ועל הים היה * 5 (250 \ 200 \ 50)

איזה נס גדול יותר?

לכאורה על ים סוף - יותר ניסים וגם שם נאמר: "וידא ישראל את היד הגדולה" ... אחרי ים סוף!

א. גודל הנס נקבע על ידי רישום הנעשה בבני אדם.
 ב. הנס במצרים גדול יותר, אך הקש \ הרישום \ ההפנמה - נעשתה אחרי ים סוף.
 מדוע? - עמ"י כבר לא עבדים רק אז הם מסוגלים לפתוח עיניים ...

119. "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים"

מה הבעייתיות שהיתה לנו במצרים, שאנו צריכים לראות את עצמינו כאילו אנו אישית יצאנו משם?
 עע"ז, עבדות, חוסר מדינה ועצמאות.

120. למה קוראים למרים בשם זה?

1. היא נולדה כשהיה קשה לעמ"י - על שם המרירות.
2. ארגנה תנועת מרי בעמ"י.

121. יחץ - קטן \ גדול - לשמור ולהצפין, מדוע יש להצפין? אם זה כנגד קרבן הפסח שנאכל בסוף למה דווקא עכשיו?
 על האדם מוטל שיכלכל את מעשיו ודרכיו.

- א. קיומי וערכי. חציו לכם וחציו לה'
- ב. אדם צריך ללמוד לחצות את לחמו ולהותיר לאחרים.
- ג. אדם יודע שישנם זמנים קשים ויש לשמור אפילו בזמנים הקשים לימים קשים אף יותר.

122. מהו הזמן המדויק לתחילת גאולת מצרים?

123. קדש ורחץ - לכאורה יש לעשות קודם ורחץ ואח"כ קדש!

124. יציאת מצרים זה יסוד האמונה, מדוע?

- א. הכרת הטוב.
- ב. ה' שולט בעולם, גם הדברים הרעים בעצם נעשים לטובת עמ"י.

125. "חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא יצא עתה ממצרים" (לשון הרמב"ם) - מה המיוחד בדברי הרמב"ם?

126. מה אפשר ללמוד מהמצה? עשייה+ענוה

127. מדוע פותחים את הדלת בליל הסדר לאליהו הנביא, ולא במועדים אחרים שאליהו הנביא מגיע, כגון בברית מילה? וכן כשהמלאכים באים בליל שבת? מראה שאנו מוכנים לפעול ולעשות למען הגאולה העתידה!

128. אנו פותחים את ההגדה ב"הא לחמא עניא", מדוע? שזכור שאין עוד מלבדו, משל של הרועה עם החדר הסודי, ענוה

129. להזמין אורחים למה דווקא בליל הסדר? יום הולדת של כל העם, וכאשר אחד חסר הרי זה חסר לכולנו.

130. למה עלינו להודות לה' על היציאה ממצרים והרי הוא הכניסנו לשם, זה דומה לאותו זגג ששבר את החלונות בלילה ובא בבוקר להציע את "עזרתו" שלא ישבור ושלא יתקן! יצאנו ברכוש "גדול", נעשינו לעם!

131. היכן אנו רואים את ההשגחתו הפרטית של ה' במצרים בכל המציאות יהודים וגוים כאחד? עשרת המכות זה מול זה, הזהרות לפרעה וקיומם

132. "דיינו" פרושו? די לנו כדי להודות, די לנו גם ללא תוספת. מעניין לראות שכל פעם קבלנו יותר...!

133. רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר פסח מצה ומרור... "לכאורה צריך להיות הפוך! מרור, מצה, פסח! מרור המתאר לנו את חיינו במצרים, מצה את תהליך היציאה ממצרים, ופסח מסמל את קרבן פסח שמקריבים בזמן שביהמ"ק קיים? כמו שכבר ראינו מתחיל בגנות ומסיים בשבח!
 צריך להציב את המטרה בראש, ולהבחין בין אמצעי למטרה
 קרבן - קירבה, בשביל הקירבה אנו מוכנים להקריב..."

134. שיר אחד מי יודע, מה זה?

- א. יסודות בישראל
- ב. אנו מאוד מעוניינים להכיר ולדעת את ה', ואנו מנסים להתקרב אל ה' ... זה רצונו של כל אחד מישראל, יש אחד דרך שני לוחות הברית החוויה, ויש דרך ההסטוריה של אבותינו, אחד דרך הלימוד ... 9 ירחי לידה
 כל הדרכים מובילות לאמונה בה' וישנם כאלה שהם יותר מהותיים לכל אחד מישראל.

135. שואל אברהם אבינו את הקב"ה במה אדע כי אירשנה ולא יתבוללו וכדומה?

עונה לו ה' ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועינו אותם... "הגויים שומרים עלינו ...

"ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו עבדים היינו לפרעה במצרים"

האומנם? וכי לא יכול להיות איזה מרד או מהפיכה וכו'?

אלא לו היינו משתחררים, אז אומנם הינו מפסיקים להיות עבדים לפרעה אבל משועבדים ל... רק על ידי גאולת מצרים השתחררנו מעול בשר ודם להיות משועבדים לה'. (בית הלוי)

136. מה המשמעות של עשרת המכות?

1. התורה מפרטת כל מכה ומכה, משום שהיא רוצה ללמדנו שיש דין ויש דיין.
2. עשר מכות כנגד עשרה מאמרות שנברא העולם, ויש עשרת הדברות וכו'.

137. למה נקרא ליל הסדר?

- א. סדר המצוות קדש ורחץ
- ב. סדר הניסים
- ג. סדר החגים

138. מהם מצוות החג מדאורייתא ונהוגות בזמן הזה? מצה, הגדה.

139. כמה מדברי סופרים? מרור ודי' כוסות

140. אלו מצוות התבטלו ואנו עושים זכר? חגיגה ופסח.

141. למה לא שותים את כל הארבע כוסות בבת אחת? לא עושים מצוות חבילות חבילות.

142. למה נקבעו ד' כוסות במקומות אלו בהגדה?

143. מי חיבר את קדש ורחץ וכו'? רשי וי"א רבנו שמואל מפליזה בעלי התוספות

144. למי אנו מציינים היום את האזכרה היארצייט? אברהם אבינו.

145. ד' כוסות כנגד מה?

א. שר המשקים- שם התחיל השעבוד

ב. 4 מלכיות

ג. 4 כוסות של פורענות שעתיד הקבה להשקות את העולם

ד. 4 אותיות של שם ה'.

ה. 4 גאולות

ו. 4 עולמות: הזה, משיח, תחית, הבא.

ז. 4 אמהות

ח. 4 זכויות – שמם, לשונם/ עריות, ודלטורין.

146. למה נוהגים למזוג כוס חמישית? נחלקו ר"ט וחכמים כמה צריך ונשארו בתיקו ולכן אנו מוזגים כמו ר"ט ולא שותים כמו חכמים.

147. למה שותים כלכך הרבה יין הרי מצוות שכרות היא בפורים? תכלית הידיעה שלא נדע כל המבטל דעתו מפני השי"ת זוכה לדעת אמת ולכן נקראו דור דעה.

148. למה יש הנוהגים לפני מגיד לאכול ביצה ולא זית? זכר לקרבן חגיגה.

149. עניינים במצרים שהתייחסו לילדים

א. כל הבן ליאור,

ב. אם בן והמיתן אותו,

ג. נס משה בתיבה,

ד. רחיצת פרעה בדמם של ילדים, שימת ילדים בקיר במקום לבנים, שריפת ילדים בכור של אש,

ה. בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובנותינו נלך.

150. "כל שלא אמר שלושה דברים אלה בפסח לא יצא ידי חובה", " מה הם? פסח מצה ומרור ומדוע?

151. דצ"ך עד"ש באח"ב מה הפרוש ?

152. מדוע שופכים קצת מהיין במכות?

א. האברבנל – להמעיט בשמחת מפלת האויבים – להמעיט בשמחת היין.

ב. מאידך רבי יעקב מולין בן דורו – בדיוק הפוך – ביטוי לטפטוף של חרב ה' הנוקמת במצריים

153. איזה שתי מצוות קיימו בני"י במצרים שקשורות לדם? מילה ודם פסח

154. בן כמה היה משה ביציאת מצרים? 80

155. בן כמה היה אהרון ביציאת מצרים? 83

156. מה הכוונה שה' פסח על בתי בני"י?

157. כמה זמן היו בני"י במצרים?

158. כמה זמן ארכה מכת חושך?

שאלות על קרבן פסח

159. ממה היה עשוי השיפוד של קרבן פסח? עץ רימון כי לא מוציא נוזלים ואין חשש שיבשל.

160. למה השיפוד לא ממתכת? כי צריך צלי אש ולא כלי מתכת.

161. האם מותר להניח את הפסח בתבנית? לא. כי אז זה לא צלי אש

162. כנל בשקית קוקיס? לא מאותה סיבה לעיל.

163. אם הצלי נגע בתנור או בקערה? יקלוף את מקומו.

164. מתי אוכלים את הפסח? לאחר אכילת מצה, מרור, זבח חגיגה, ואז הפסח.

165. למה אוכלים אותו בסוף?

א. לשם מצווה ולא תאוה,

ב. כך דרך המלכים לקינוח,

ג. וכדי שישאר טעם פסח בפיו.

166. מה היו עושים עם אכילת הפסח? קוראים את ההלל.

167. למה אסור לאכול עצמות של קרבן הפסח? לא דרך כבוד, יש להראות את מעלתנו.

168. למה יש כל כך הרבה פרטים במצווה זו? האדם נפעל כפי פעולתו

169. מתי לא היו מקריבים שלמים עם הפסח?

א. כשחבורה הייתה מועטת.

ב. רוב טמאים

ג. בשבת.

170. למה אהרון עשה את מכת דם ולא משה ?

171. לפני איזה מכה ה' התרה מראש? צפרדע ארבה

172. היכן רואים שישראל לא גנבים?

173. מה הסימנים שנתן ה' למשה שבני"י יאמינו לו?

174. ארבע כוסות כנגד מה?

175. באיזה מכה רואים שה' מרחם על רשעים ?

176. מספרים בהגדה - מי יודע?

- 1 - אלוקיני,
- 2 - איזה 2 מצוות עשה שהעובר עליהם חייב כרת: מילה וקרבת פסח
- 3 - אבות, כל שלא אמר ג' דברים הללו לא יצא ידי חובתו, 3 מצות,
- 4 - בנים, כוסות, אמהות, [עיין עוד למטה]
- 5 - חומשי תורה
- 6 - סדרי משנה
- 7 - ימי שבתא,
- 8 - ימי מילה,
- 9 - חודשי הריון,
- 10 - הדברות, עשר המכות,
- 15 - סימני הסדר, 15 מעלות בדיינו
- 18 - רבי אלעזר בן עזריה.

70 - רבי אלעזר בן עזריה - הרי אני כבן 70 שנה.

177. דברים ביהדות המתקשרים למספר 10?

1. עשרה נסיונות התנסה אברהם. (אבות ה',ג)
2. עשרה ניסים נעשה לאבותינו על הים (אבות ה',ד) כנגד כל מכה במצרים נעשה נס לישראל. המכה והנס הם שני צדדים של אותה תופעה השלילה והחיוב.
3. עשרה נסיונות ניסו אבותינו את הקב"ה במדבר. (אבות ה',ד)

178. מספר 4 בענייני מצרים, יציאת מצרים ופסח :

- א. ההגדה שלנו מורכבת מ-4 הגדות [הגדת רב, הגדת שמואל, הגדת ארמי אובד אבי, הגדת רבן גמליאל, ראה אותם בהגדה סדורה]
- ב. ארבע פרשיות: שקלים, זכור, פרה והחודש. שאותן קוראים בשבתות של חודש אדר עד ר"ח ניסן.
- ג. 4 קבוצות על הים. כשהגיעו בני ישראל לים סוף והים מצד אחד והמצרים רודפים: "כשעמדו בני ישראל על הים נחלקו לארבע כיתות. כת אחת אמרה: נפיל עצמנו לים. כת אחת אמרה: נשוב למצרים. כת אחת אמרה: נערוך מלחמה כנגדן ואחת אמרה: נצוח כנגדן ונערבבן. זו שאמרה 'נפיל עצמנו לים', אמר להם משה: "הֲתִצְבּוּ וְיָאוּ אֶת-יְשׁוּעַת ה' " זו שאמרה' נחזור למצרים', אמר להם: "פִּי, אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֶת-מִצְרַיִם הַיּוֹם-- לֹא תִסְפוּ לְרַאתֶם עוֹד, עַד-עוֹלָם". לזו שאמרה 'נערוך מלחמה כנגדן', אמר להם: "ה' יִלְחֶם לָכֶם", וזו שאמרה 'נצווח כנגדן', אמר להם: "וְאַתֶּם, תִּחְרְשׁוּ"
- ד. "וחמושים עלו בני ישראל ממצרים" על פסוק זה דרשו חכמינו שרק אחד מחמישה אנשים יצאו ממצרים !! כלומר על כל יהודי שיצא ממצרים ארבעה אחרים מתו שם.
- ה. ארבעה שמות לחג הפסח: חג המצות, חג הפסח, חג האביב, חג החירות.
- ו. ארבע לשונות של גאולה - "והוצאתי", "והצלתי", "ווגאלתי", "ולקחתני" (לארבע לשונות אלו יש לשון נוספת "והבאתי", שהיא הגאולה השלמה)
- ז. ארבע כוסות יין שחייבים לשתות.
- ח. בשיר "אחד מי יודע", המספר ארבע הוא מספר האמהות: שרה רבקה רחל ולאה.
- ט. ארבע קושיות שהבן שואל בניגון "מה נשתנה..."
- י. ארבעה בנים: חכם רשע תם ושאינו יודע לשאול.
- יא. ארבעה פסוקים הנדרשים בהגדה של פסח מפרשת "ארמי אובד אבי"
- יב. ארבע פעמים כזית מצה לאכול בליל פסח במהלך הסדר: שני כזיתים בברכת המוציא, עוד כזית בכורך, ועוד כזית באפיקומן.
- יג. בהגדה ארבע פעמים "ברוך" - "ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא".
- יד. ארבעה מאכלים סמליים בזמן שביית המקדש היה קיים- קרבן הפסח, מצה, מרור וחרוסת
- טו. בברית בין הבתרים נאמר לאברהם אבינו: "ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה" והכוונה לשעבוד במצרים.
- טז. ארבעה בעלי חיים מוזכרים בשיר "חד גדיא": גדי, חתול, כלב ושור.
- יז. 4 מצוות באיסור החמץ: איסור אכילת חמץ "ולא יאכל חמץ" שמות, יג, ג. שלא יימצא חמץ "שאור לא יימצא בבתיכם" שמות, יב, יט. שלא ייראה חמץ "ולא ייראה לך חמץ" שמות, יג, ז. מצווה להשבית את החמץ "תשביתו שאור מבתיכם" שמות, יב, טו.
- יח. אמר ר' חונה בשם בר קפרא בשביל ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים, על ידי שלא שינו את שמם ולא שינו את לשונם ועל ידי שלא אמרו לשון הרע ועל ידי שלא היה בהן פרוץ ערווה (ויקרא רבה, פרשה לב)
- יט. 4 חלקים להגדה: טקסים שלפני ההגדה (קדש ורחץ כרפס יחץ), אמירת דברי ההגדה (מגיד), סעודה וברכת המזון (רחצה מוציא מצה מורך כורך שולחן עורך צפון ברך), סיום ההלל וסוף הסדר (הלל נרצה)
- כ. חיוב ההסבה בארבעה דברים: בשתיית 4 הכוסות, בכזית מצה, בכורך ובאפיקומן.
- כא. בערב פסח ניתן לאכול חמץ רק עד סוף שעה רביעית של היום.
- כב. בניי שהו במדבר 4 עשורים (40 שנה), מיציאת מצרים עד הכניסה לארץ.
- כג. המצה שלנו מרובעת, 4 צלעות ו-4 פינות, ואולי זה מכוון משמיים כי בענייני הפסח יש הרבה ארבע...
- כד. המזמור של פסח, תהילים ק"ז "הודו לה' כי טוב...". המדבר על ארבעה צריכים להודות: יורדי הים, הולכי מדבר, היוצאים ממאסר, והחולים שנרפאו. ובניי שיצאו ממצרים חוו את ארבעתם.
- כה. תחפשו כאן בקובץ תמצאו עוד

179. בעלי חיים בהגדה

15. נושע מבור אריות;	8. כינים;	1. הנה יד ה' במקנך אשר
16. רץ זכר לשור ערד	9. ערוב;	בשדה
פסח;	10. ארבה;	2. בסוסים
17. חד גדיא;	11. זבח פסח;	3. בחמורים
18. שונרא;	12. ההרים תרקדו	4. ובגמלים
19. כלבא;	כאילים;	5. בבקר
20. תורא;	13. כפירים רשו ורעבו.	6. ובצאן;
	14. סבוני כדבורים;	7. צפרדע;

180. צמחים בהגדה

9. תנובת השדה;	5. מרעה לצאן אשר לעבדך;	1. כרפס;
10. אסרו חג בעבותים	6. כצמח השדה נתתיך;	2. מרור;
	7. המטה;	3. גפן;
	8. נושא אלומותיו;	4. ירקות;

פרפראות לפסח**181. מילים עם המילה מצה:****183. מילים מבולבלות הקשורות לדמויות****ביציאת מצריים:**

1. ונראה – אהרון.
2. כבודי – יוכבד.
3. תורי – יתרו.
4. רמים – מרים.
5. השם – משה.
6. העוף – פרעה.
7. מעמד – עמרם.
8. העפר – פרעה.
9. התיב – בתיה.
10. שן נוח – נחשון.
11. פרשה – שפרה.
12. העוף – פועה.

1. עבדה מאד קשה - התאמצה.
2. הוא לא הצליח ועבר הזמן – החמצה.
3. היא לא מבזבזת – קמצה.
4. הוא נודע למשל ולשנינה- לשימצה
5. חסר לי משהוא לקבל החלטה – אינפורמציה.
6. קיבלה פטור משרות צבאי – מצהירה.
7. הוא התחיל לריב איתי – מצה
8. עבר זמנו – מיצה.
9. והנשאר..... אל יסוד המזבח – ימצה.
10. צחק בקול גדול – מצהלות.
11. בננה בשלה – מצהיבה.

182. מילים עם המילה "מרור" או "מר":

1. ישוב ליד באר שבע – עומר.
2. עם זה בנו את פיתום ורעמסס - (חימר)
3. גדל ליד בית שאן – תמר
4. ממתק בטעם שקד – מרציפן
5. מביבושת בן יהונתן – מרי בעל. (דה"א ט-מ שאלה קשה).
6. בחצי הזרוע – מרפק.
7. כדור במשחק דימיוני – מרביצן.
8. שלומי שבת – זמר.
9. אוסף מי גשמים – מרזב.
10. בהמה גסה – מריא

184. מילים מבולבלות מתוך ההגדה:

1. קני מאפו – אפיקומן.
2. צמח – חמץ.
3. צביה – ביצה.
4. סוחרת – חרוסת.
5. עוזר – זרוע.
6. ספרך – כרפס.
7. תזרח – חזרת.
8. צמה – מצה.

קדש:

195. מה זה יקנה"ז ?
 196. מה ההבדל בין מקדש השבת, לבין מקדש ישראל והזמנים ?
 197. איך בדיוק צריך לשתות 4 כוסות בליל הסדר ?
 198. למה דווקא יין אדום? זכר לדם הפסח ודם המילה שבזכותם נגאלו, וזכר לדם שנתנו על המזוזות).
 199. על איזה כוס מ-4 כוסות מברכים "הגפן"? ספרדים - ראשונה ושלישית שאחר בהמ"ז. אשכנזים גם על שניה ורביעית.

פרפראות

- מילים עם האותיות קדש
 ✎ לשם נכנס רק הלוּבש שמונה- קדש הקודשים.
 ✎ לבנון - בית המקדש
 ✎ כרם שגדלו בתוכו תבואה – תקדש - "כרמך לא תזרע כלאיים פן תקדש המלאה".

הסבה:

200. למה מיסיבים? כדרך מלכים.
 201. למה מיסיבים על צד שמאל? כדי שלא יקדים קנה לוֹוֹשֶׁת
 202. למה בקבוצה גדולה? כדרך הקרבן מראה על דרך חרות וכבוד.

ורחץ:

203. למה נוטלים ידיים לפני הכרפס?
 204. למה לא מברכים כמו כל נטילה אחרת?
 205. מדוע דווקא בליל הסדר רוחצים על דבר שטיבולו במשקה? הרי במשך השנה לא מקפידים על כך! בליל פסח אנו מתרוממים להיות בני מלכים ועל כן ראוי שאנו ניטול אף לדבר שטיבולו במשקה.
 אי"כ למה לא מקפידים על כך גם בעשי"ת? עונה הנצי"ב שבליילה הזה עושים דברים זכר לפסח בזמן המקדש.
 206. לכאורה היה צריך להיות רחץ ואח"כ קדש?
 בבחינת סור מרע ואז עשה טוב (תהילים ל"ד, ט"ו) וכמו שכתוב "וטהרו וקדשו" (ויקרא ט"ז, י"ט) וכמו במס"י זהירות ולאחר מכן זריזות,
 בליל היציאה ה' לא חיכה לתשובתינו אלא מיד גאלנו. (האדמור מסוכוטשוב)
 לכאורה מדוע קדש לפני ורחץ? ללמדנו קודם תעשה דברים חיובים ואח"כ תטהר, בבחינה של – סור מרע על ידי עשיית טוב

פרפראות

- מילים עם המילה רחץ
 ✎ דובר אמת – רחץ בנקיון כפיו.
 ✎ אמבטיה בלשון המשנה – בית המרחץ.

כרפס

207. למה אוכלים כרפס לפני האוכל ולא כרגיל בתוך האוכל ? כדי שישאלו
 208. מה פירוש המילה ביוונית כרפוס? – (פרות הארץ)- מתאבנים.
 209. מדוע מטבילים? הגלות התחילה בטבילת כתונת הפסים ומסתיימת בהטבלת אגודת אזוב
 210. למה יש הנוהגים לאכול קצת מהכרפס פחות מכזית? ספק האם צריך לברך על הכרפס ברכה אחרונה
 211. מדוע יש הנוהגים לאכול כרפס יותר מכזית? כי כל חובת אכילה בהלכה היא לכל הפחות בשיעור כזית
 212. למה דווקא כרפס? נוטריקון ס/ריבוא בפרך. כתונת פסים. הקדמת רפואה למכה - מרור. ביוונית מתאבנים

פרפראות

- היכן מוזכר בתנך 'כרפס'? – חור כרפס ותכלת (מגילת אסתר).
- מדברים אליה (היפוך אותיות) – אפרכסת.
- משפך בלשון המשנה – אפרכס (כלים פרק ל)
- איפור בלשון המשנה – פירכוס.
- סתירה מיניה וביה - פרדוכס

213. מה זה יחז, ולמה לחלק את המצה? כמו עניים.
214. אז מי אנחנו עניים או בני חורין? אין דבר שלם יותר מלב שבור לפני חרות יש להרגיש את קושי השעבוד, השבירה ביטוי למשבר - לפני חרות, ומכאן מתחיל המסע למציאת האפיקומן - החירות העצמית של האדם. הטעם המתוק של יציאת מצרים. יציאת מצרים לדורי דורות.
215. מה עושים עם חלקי המצה?
216. למה 3 מצות? לחם עוני + לחם משנה.
ג' סוגי מצות המביאים בקרבן תודה. ומביאין מי שהיה חבוש, חולה שנתרפא, יורדי הים, והולכי מדבריות ולנו היה כל הד'.
- רמוז אצל אברהם: מהרי שלוש סאים קמח סולת.
217. האם יש שיטה המסתפקת בשתיים? כן הגר"א.

פרפראות

מי חצה ובאיזה הקשר?

- ☞ חצה את העם לשני מחנות - יעקב מול עשיו
- ☞ חצה את הילדים לשתי קבוצות - יעקב שם
- ☞ חצה את העם ל3 ראשים - גדעון. אבימלך בן ירובעל
- ☞ חצה את המים - משה. אליהו
- ☞ גילח חצי זקן - חנון לעבדי דוד.
- ☞ מי אמר: "תנו את החצי לאחת ואת החצי לאחת" - שלמה על הילד.

מגיד

218. מגיד - מדוע אין מברכים על מצות ההגדה "והגדת לבנך"?

1. הרא"ש - רק אם שואלים אותו עליו לספר אחרת פטור. (הרא"ש)
 2. שו"ת בשמים ראש - לא מברכים על דברי שבח לה' כמו שאין מברכים על ברהמ"ז, והרי ההגדה כולה דברי קילוס להקב"ה.
 3. רבינו ירוחם - כבר יצאנו ידי חובה בקידוש, א"כ הברכה של הקידוש מוציאה אותנו ידי חובת הברכה. "זכר ליציאת מצרים".
 4. הרשב"א - כיון שזו מצוה שאין לה שיעור. [אז מה על מילה אחת שיברך?!]
 5. המאירי - בתפילה ברכנו גאל ישראל ויצאנו כבר ידי חובה א"כ. (המאירי)
 6. שבולי הלקט - בסוף ההגדה ברכנו אשר גאלנו ומדוע קבעוה בסוף?
כי אם היה מברך בהתחלה לא היה חוזר למפרע אל השעבוד.
 7. הרב אבינר - אין מברכים על מצות צדקה וגמ"ח, טעינה ופריקה, השבת אבידה וביקור חולים, שאף אם לא נצטוונו על כך עלינו לקיימה וה"ה הגדה על הניסים ועל קורותינו ביציאת מצרים. ורבינו בחיי - כותב "וגם חכמים לא תיקנו לברך על המושכות". וכך במפורש בגמרא "אמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה: עבדא דמפיק ליה מריה לחירות ויהיב ליה כספא ודהבא, מאי בעי למימר ליה? אמר ליה: בעי לאודווי ולשבוחי. אמר ליה: פטרתי מלומר מה נשתנה." (פסחים קט"ז). דהיינו זה מושכל ראשון גם בלא ציווי אלוך.
 8. החת"ס - אשר גאלנו וכו' כמו שבולי הלקט. אך שואל כיצד מברך לאחר המצוה הרי עובר לעשייתו! ועונה כמו הגר שמברך לאחר הטבילה. אך אצל הגר אינו יכול לברך כי אינו יהודי וכאן?! אלא משמע מהחתם סופר שבלייל הסדר נעשה גאול ולכן לפני הסדר אינו יכול לברך!! וצע"ג [בשם ציקי!!] [הרב רא"ם אמר - ככה שיחקו בדברי תורה, דימו מילתא למילתא, והוא לא התכווין לומר שזה בדיוק כך, אך היסוד ודאי נכון. החת"ס לא היה עושה זאת בענייני הלכה אלא רק בענייני הגדה].
 9. הרב רא"ם - לא מברכים על משהו טבעי או משהו חווייתי. כפי שאין מברכים על פריה ורביה ועל מתנות לאבינונים. [הוכיח זאת שדברים טבעיים אין מברכים אלא רק על "מעשה מצווה" שעושים משום הציווי. ולכן גר שהתגיייר וגם ילדו התגייירו הוא יצא ידי חובת פרו ורבו אף ש"קיים" את המצוה כשהיה עדיין גוי! גם על סיפור יציאת מצרים אין צורך לברך כי זה חווייתי.
- (עיין עוד בהמועדים בהלכה, אנציקלופדיה תלמודית ח, קע"ט)

219. מי יודע לתרגם לנו את "הא לחמא עניא"?

220. מדוע הקטע בארמית? זה לשון הגלות ולחבר זאת למצבנו שעדיין לא נגאלנו גאולה שלימה.
221. מתי התחבר קטע זה? לאחר החורבן (כנראה בתקופת הגאונים).
222. בפסח אנו מזמינים אורחים ואומרים "הא לחמא עניא ... כל דכפין ייתי ויאכל ...". למה דווקא בפסח מה עם שאר החגים? לחירות שלנו, לחג שלנו זכר ליציאת מצרים, אנו זוכרים את הסבל ומתוך כך לחירות שלנו יש תוכן של חסד.
223. "לשנה הבאה בארעא דישראל" "לשנה הבאה בירושלים הבנויה"
וכי אנו בטוחים שכך יהיה?
אלא שלא מדובר כאן על קביעת העתיד אלא על מוכנות נפשית פנימית לענין. (הרב אבינר)
224. "לשנה הבאה בני חורין" - מניין לנו?
מבחינה פנימית אנו בני חורין זה שאנו בגלות זה חיצוני לנו.
בליל פסח אנו מסוגלים לדבר על פנימיות הדברים.
תחילה הוזכר א"י, ורק לאחר מכן בני חורין, כי כך סדר הגאולה: קבוץ גלויות ולאחר מכן הקמת המדינה, מחירות לאומית לחירות פנימית.
225. מה יש בשאלה שכל כך בעל עוצמה ומפחיד? שאיתו בחרנו לפתוח את ליל הסדר?
השאלה - הוא המפתח לחופש- החיפוש... אחרי משמעות. בתודעת העבד שום דבר אינו שונה!!
נתינת האפשרות לשאול שאלות מלמדנו על אמינות ושקיפות, על האמונה בצדקת הדרך.

226. מה ההבדל בין "מה נשתנה" היום לזמן שבית המקדש קיים? בליל הסדר אכלו צלי ...

227. מדוע מי שאין לו מי שישאל, הוא בעצמו שואל? כי השאלה יוצרת צימאון לתשובה

228. מדוע את הסיפור המלא של יציאת מצרים לנו לא מוצאים בהגדה? – כי "את פתח לוי" כל אחד לפי ערך שלו. לא קל להעביר מסר לדור הגדל במציאות אחרת – לפיכך השיח הבן דורי נעשה סביב חג וסביב מטעמים ובאמצעים מוחשיים בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך- חוויה – שכל החושים משתתפים בה.

229. את סיפור יציאת מצרים צריך לספר כך מתחיל ב,,, ומסיים ב,,, ומדוע? יתרון ידיעת הדבר מהפכו

230. מתחיל בגנות ומסיים בשבח – מדוע?

1. כדי להבין את גודל התודה להקב"ה יש להבין מה היתה נקודת ההתחלה. ספורו של הרב שלמה ברעודה – על היהודי שיצא מהגיטאות שבור ורצוף... יום אחד קראו לו מהמשרד לחיפוש קרובים ... מתוך החושך נבין את האור הגדול. [כמובן המהר"ל]
2. להנצל מיצר הגאווה, יש לזכור מאיין באת ולאן אתה הולך ... שלא תזוח דעתו עליו. (מהרש"א)
3. הגנות הוא מגביר את הידיעה של ידיעת הדבר מהופכו, ידיעת האור מתוך החושך.
4. הגנות הוא הרחבת הכלי, הבנת הגנות הוא הבנת החסרון במציאות, הוא השאלת השאלה. כמו התעמלות, יש צורך להתעמל כדי להגיע לשרירים ולכושר. [ב"דיינו" אחרי כל שלב אנו אומרים דיינו, אך אחרי שעלינו שלב אנו רוצים לעלות עוד שלב, מי שיש לו מנה רוצה שניים וכו', כל פעם גדלים קצת, לא קופצים מדרגות, כל פעם מגדילים את הכלי בעוד קצת.].
5. ידיעה שיש להעריך את ההתקדמות מאז, הכרת הטוב על הטוב שקרה מאז, ידיעה שאם התקדמנו אז יש עוד לאן להגיע וזה יגיע כי זה תהליך אחד, כמו זריעת הזרע ולאחר זמן רואים כבר תוצאות של גבעול דק ועלים ירוקים, גם אם הפרי עדיין לא נראה יש לנו אמונה שהתהליך ימשיך.

231. והיא שעמדה לאבותינו ולנו – מהו "והיא"?

- מה שנאמר בהקדמה – ברוך שומר הבטחתו לישראל ב"ה, "ויאמר לאברהם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך. ידוע שאני מפזרן תדע שאני מכנסן. ידוע שאני ממשכן – תדע שאני פורקן. ידוע שאני משעבדן – תדע שאני גואלן. והיא שעמדה לאבותינו ולנו
232. כל שלא אמר פסח מצה ומרור .. – לכאורה היה צריך להתחיל במרור, לפי סדר הכרונולוגי! רבן גמליאל מלמד אותנו שיש להציב את המטרה בראש! את התכלית בראש! יש להבחין בין המטרה ובין האמצעים! פסח הוא בעצם קרבן – המבטא את הקירבה שלנו אל הקב"ה והקב"ה אלינו. אדם שמציב את המטרה את החזון בראש סדר העדיפויות – יידע להתגבר על הקשיים שבדרך ולהגשים את יעדו! [הרב שי פירון]

רְחֵצָה

233. למה ליטול עוד פעם?

מוֹצֵיא, מוֹצֵא

234. למה מברכים המוציא לפני על אכילת מצה?
235. כמה כזיתים צריך לאכול עכשיו ולמה? שתיים.
236. כמה סה"כ כזיתים צריך לאכול בליל הסדר פרט 4-5?
237. על מי מסופר שאכלו מצות בתורה? לוט והמלאכים
238. מה ההבדל בין אכילת מצה בליל הסדר לבין שאר ימי פסח?
239. למה אין בין חמץ למצה אלא כחוט השערה?
240. למה אוכלים מצה בפסח? רמז במוציא מצה? שצריך להוציא כעס מליבו.
241. למה מקדימים ברכת המוציא ל"על אכילת מצה"? תדיר ושאינו תדיר.
242. מהו זמן כדי אכילת פרס? זמן אכילת חצי כיכר לחם כ - 4-7 דקות
243. מי שאכל ללא הסבה מה דינו? יחזור ויאכל שוב ללא ברכה.
244. מהי מצת מצווה? מתי היא נאפית ומדוע דווקא אז? אחר חצות זכר לקרבן פסח

פרפראות

היכן בתפילה אנו משתמשים במטבע הלשון מוציא או המוציא?

- ☞ מוציא אסירים פודה ענווים – שחרית.
- ☞ מוציא חמה ממקומה ולבנה ממקום שבתה – שחרית לשבת
- ☞ מוציא אסירים בכושרות – ערבית לשלוש רגלים
- ☞ המוציא אתכם מתחת סבלות מצריים – פרשת וארא.

מילים עם המילה מצה:

1. עבדה מאד קשה - התאמצה.
2. הוא לא הצליח ועבר הזמן – החמצה.
3. היא לא מבזבזת – קמצה.
4. הוא נודע למשל ולשנינה - לשימצה
5. חסר לי משהוא לקבל החלטה – אינפורמציה.
6. קיבלה פטור משרות צבאי – מצהירה.

7. הוא התחיל לריב איתי – מצה
 8. עבר זמנו – מיצה.
 9. והנשאר _____ אל יסוד המזבח – ימצה.
 10. צחק בקול גדול – מצהלות.
 11. בננה בשלה – מצהיבה.

מרור

245. למה אוכלים מרור בפסח ?
 246. האם צריך להסב במרור, למה ?
 247. למה מרור היום מדרבנן הרי כתוב "על מצות ומרורים..." ?
 248. מה שיעור אכילת המרור? (כזית)
 249. למה טובלים בחרוסת? זכר לטיט / ולהפיג מחריפותו
 250. מי שאכל או שתה עם המרור דברים אחרים מה דינו? לא יצא ויאכל שוב.
 251. איזה ירקות יוצאין ידי חובת מרור? חזרת-חסה. עולשין- הינדיבה, תמכה- חזרת חריין, חרחבינה- אגרוין.
 252. לא מברכים על המרור ברכה ראשונה, באיזה מקרה כן מברכים "בורא פרי האדמה" ?
 א. אם לא בירך על הכרפס
 ב. יצא חוץ לבית
 ג. בירך בורא נפשות אחרי הכרפס.

פרפראות

אנשים שקשורים למילה "מר"?

- ☞ מרדכי – מר דרור.
 ☞ אגג מלך עמלק – וילך אליו מעדנות ויאמר אכן סר מר המוות.
 ☞ דוד – ויתקבצו אליו למערת עדולם כל איש מר נפש.
 ☞ נעמי – מר לי, מרה.

מילים עם המילה מרור או "מר"

1. ישוב ליד באר שבע – עומר.
 2. עם זה בנו את פיתום ורעמסס - חימר
 3. גדל ליד בית שאן – תמר
 4. ממתק בטעם שקד – מרציפן
 5. מביבושת בן יהונתן – מרי בעל. (דה"א ט, מ).
 6. בחצי הזרוע – מרפק.
 7. כדור במשחק דימיוני – מרביצן.
 8. שלומי שבת – זמר.
 9. אוסף מי גשמים – מרזב.
 10. בהמה גסה – מריא

253. חרוסת – למה?

- א. זכר לטיט
 ב. מכיוון שעשויה גם מתפוחים זכר לתפוח כדברי המדרש שהיו יולדות שלא בעצב.
 ג. לבטל את ארס המרור.
 ד. מתחיל בגנות ומסיים בשבח – ערבוב של מתוק וחמוץ עם המר של המרור.
 254. למה מערבבים בחרוסת תפוח? רמז בעץ התפוח הפרי קודם לעליו אף אנו נוליד ויגיע שומר ומציל.
 255. למה בחרוסת מעורבבים מר ומתוק? לא המר מר ולא המתוק מתוק וכל התולה עיניו בהק"בה כל מר נעשה מתוק והשעבוד לגאולה.
 256. כיצד נהגו בבעלז להביא את החרוסת לשולחן? במריצה.
 257. למה לא מברכים על החרוסת?
 א. היא טפלה למרור
 ב. חיובה רק מדרבנן והמרור דאוריתא.

פרפראות

מילים עם "חרוסת":

- ☞ שער בירושלים בבית ראשון - שער החרסית (ירמיהו יט).
 ☞ לבנה כתושה – חרסית (מסכת שבת רע"ב).

פּוּרָן

258. מה זה כורך ?
259. מה ההבדל בין כורך היום לבין כורך בזמן שבית המקדש היה קיים? איך אנו מציינים הבדל זה?
260. למה לא מברכים ברכה בעשיה זו - בכורך? כי כבר יצאו בברכות לפני כן.
261. מה כמות המצה ומה כמות המרור? כזית מכל אחד.
262. האם צריך לאכול את הכורך בהסבה? כן
263. תוך כמה זמן יש לסיים את האכילה? אכילת פרס

שִׁלְחַן עֵוֶרָה

264. מה הדבר היחידי שכשר, ואסור לאכול היום, ואינו קשור לחמץ ? צלי
265. מה המנה האחרונה בסעודה הזו ?

פרפראות

מילים עם האותיות פסח :

1. צולע – פיסח.
2. עיר הקשורה לעזה - תפסח (הוא מולך מתפסח ועד עזה).
3. לא מספיק עדין – מחוספס.
4. עיר במצריים – תחפנחס.
5. חתיכת חרס בארמית – חספא.
6. ישוב בצפון – חספין.
7. הגזמת – נסחפת.
8. האתנח בראש פסוק – סחפא. (שאלה קשה).
9. שולי ומחובר לעיקר – ספח.
10. שמים בה סוכריות או מסטיק ולעיתים שטרות - חפיסה
11. מטפחות המהודקות על הראש – מספחות (יחזקל יג (שאלה קשה).

מילים משותפות :

1. דורות, קורבן, מצריים, - פסח.
2. מצופה, מצווה, יד, - מצה.
3. כוסות, רוחות, בנים, - ארבע.
4. תרומה, ידיים, רשות, - נטילה.
5. מצות, ברכות, אבות, - שלוש.
6. אביב, פסח, חרות, - חג.
7. כלים, טהרה, כרפס, - טבילה.
8. נחת, חזקה, קודשו, - זרוע.
9. מילה, הארץ, תורה, - ברית.
10. המן, מכה, מאמר, - עשרה.

מילים מבלבלות הקשורות ביציאת מצריים :

1. באבי – אביב.
2. נגשו – גושן.
3. רותח – חרות.
4. מוסיף – ים סוף.
5. תאיצי ממריץ – יציאת מצריים.
6. מר דב – מדבר.
7. תצום – מצות.
8. יניס – סיני.
9. עים בד – עבדים.
10. חבר פוסק – קרבן פסח.

266. מה פירוש המילה אפיקומן? אפי- אחרי קומון – תהלוכה הליכה של חברים למעין מימונה ביוונית, ג'אלה. קינוח שנשארים עם טעם קרבן הפסח אבל היום החליפו זאת במצה.
267. למה נוהגים שהילדים גונבים את האפיקומן ומטמינים? 1. אין בהטמנה מצווה מיוחדת אלא כדי שישאלו. 2. כדרך העני המטמין לאחר כך.
268. כמה צריך לאכול? כזית וי"א שתי כזיתות
269. למה שתי כזיתות? קרבן הפסח, ולמצה שהיתה נאכלת עימו
270. למה מקפידים לסיים קודם חצות? זכר לקרבן הפסח שזמנו עד חצות.
271. למה מכסים אותו באריג /מפה? לקיים זכר ל"צורות בשמלותם".
272. מה הפירוש "כזיתא פסחא והלילה פקע אגרא"? אכלנו רק כזית מקרבן הפסח אבל ההלל שאמרנו עליו הגיע לגג והיה בוקע שחקים.
273. מה ההבדל בין ברכת המזון של פסח לכל השנה? על כוס גם כשאין זימון
274. שכח לומר "יעלה ויבא" וסיים את ברכת המזון? יחזור ויברך שוב
275. הלל, מדוע אומרים את ההלל בישיבה ולא בעמידה כפי שנוהגים תמיד? כבני חורין.
276. מדוע אומרים הלל בליל פסח בסעודה? כי בזמן הקרבת קרבן פסח אומרים הלל.

נרצה

277. חד גדיא - למה זה נכתב בארמית? נכתב ימים רבים אחרי החורבן, שפה המדוברת
278. מי הנמשל בשיר?

1. הגדי זה עמ"י שכל הממלכות הציקו להם.
2. הגר"א -

ענייני עשרת המכות

279. "למען תספר באוזני בניך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים" (י,ב) מה הפרוש "התעללתי"? וכי ה' מתעלל?!

1. רש"י – התעללתי – שחקתי. דהיינו ה' עשה מהם צחוק. פרוש הרב דב יפה – הקב"ה הכביד את ליבו ואעפ"כ בא משה ומבקש "שלח את עמ"י כשהוא יודע שפרעה לא יכול כי ה' הכביד את ליבו. זה כמו לומר לאדם ללא רגלים – "תתחיל לרוץ".
2. חלוקת העונש כל פעם קצת ועוד קצת הרי יש בו התעללות, יותר קל שמאבדים את הכל בבת אחת. במכת דם – כל הדגים מתו. אמרו המצרים לא נורא יש .. במכת דבר – גם הבשר נאבד – אמרו המצרים לא נעים אך לא נורא נסדר בלי בשר נהינה צמחונים. במכת הברד – הברד שבר את כל העצים והירקות נשאר רק חיטה וכוסמת. הגיע מכת הארבה וגם זה נעלם. במכת הערוב אמרו המצרים לא נורא נפתח מפעל לעורות ... אבל שום דבר לא נשאר מהם, כי כולם ברחו לעומת זאת במכת צפרדע כל הנבלות נשאר
3. במכת הארבה ... חשבו להקים את מפעלי השימורים לשמר את הארבה, ויבאו חביות ענק לשמר בהם את הארבה, אך לאחר זמן גילו שכולם נעלמו מהחביות ... כפי שהפסוק אומר "ולא נשאר ארבה בכל גבול מצרים".

280. מדוע לא מתחילים את ליל הסדר במה נשתנה?

1. קודם כל עליך להיות מחובר, ומתוך כך אתה יכול לשאול שאלות.
2. קודם האדם צריך לדעת שיש קדושה בעולם, יש ה' בעולם, לפני שאתה מתחיל לשאול שאלות ...

281. החת"ס שואל מה הרווחנו ביציאת מצרים אם שוב אנו בגלות?

- הוא ענה שאז הגלות היתה קצובה וכיום אנו יכולים על ידי מצוות לקרבה. ולענ"ד יש להוסיף שגם אם אנו בירידה אנו בירידה לצורך עליה. על מנת לקבל מדרגה הגבוהה יותר. ועוד בל נשכח שהרבה מהדברים שקבלנו ביציאת מצרים נשאר לנו, על אף שגלינו מארצנו וכו' !

282. בפסח האם אנו חוגגים על היציאה של פעם?! לכאורה אם כן הרי כבר יציאת המצרים כבר התבטל גלינו מארצנו כו'!

1. יתרונות שקבלנו אז נשאר לנו על ימינו. [היווצרותינו לעם, הכרה והפנמה שהקב"ה שולט ומנהיג את עולמו ונשאר עם עולמו גם לאחר היווצרותו!]
 2. "הזמן גורם" נפתח מעיין, ואנו יכולים להתמלא מאותו מעיין – יש רק להכין את הכלי המתאים לקלוט. הביא על כך המגיד מדובנא משל – למלך שהלך עם עבדו בדרך ואחד מאנשי המלך צמא עד מאוד עד כדי שהתעלף מרוב צמאונו. המלך ציוה על אחד ממשרתיו לדהור על סוסו אל הנהר להביא מים בחמת. בנתיים החמיר המצב והיה חשש למות האיש, מהר ציוה המלך על אנשיו לחפור באר אולי יימצא מים חיים. התגייסו כולם לחפור ... ובעומק מועט כבר נמצא המים והאיש שתה והתאווש, כעבור דקות אחדות חזר האיש שנשלח עם חמת מלא מים. אבל כבר לא היה צורך בהם. למחרת היום עבר בדיוק שם הלך והשמש קפחה על פניו, אם היו מספרים לו שאתמול אחד דהר לנהר הסמוך וכו' האם זה היה עוזר?! אבל אם היה מוצא שם את הבאר עם המים חיים בטח היה מעתיר ברכות רבות על ראש המלך ופמלייתו.
- והנמשל ברור בכל שנה בהגיע חג הפסח אין אנו עוסקים בדברים שהיו ואינם, אלא מציינים שבאותה עת נפתחה הבאר לישועות ואנו שואבים ממנה עד היום. שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה.

283. אנו רואים שענין יציאת מצרים הוא יסוד ושורש בעמ"י כ-20 מצוות הוזכר בהם "זכר ליציאת מצרים" וחמישים פעם הוזכר בתורה – מדוע?

1. ללמדנו שהקב"ה שליט והוא יכול להפוך ולשנות סדרי עולם למען עמו ישראל. וענין זה מחולק לשנים:
 - א. ידיעה בהבנת הקב"ה שהוא שולט וכל יכול.
 - ב. עמ"י קבל מעלה חדשה בהבנת מהות הקב"ה.
2. לכאורה הרי גם אברהם ידע זאת ומשה וכו'! נכון, עד עכשיו הידיעה היתה אצל פרטים עכשיו הידיעה עוברת לעם, וזהו ענין גדול! הזוהר – משל למלך שנפל בנו ביד ליסטים שעינו אותו בזדון ליבם, לאחר ימים הצילו מידם בנגעים גדולים, ולא נתקררה דעתו של המלך בנקמות שעשה בו. והיה מספר כל ימיו מהנקמות, אשר נקם מהם להניח את דעתו, לכן נזכר חמישים פעמים יציאת מצרים בתורה. ועל כן עלינו לספר ביציאת מצרים לא בשבילנו אלא לעשות נחת רוח ליוצרינו.
3. "אל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו". (במדבר פרק כג)

לא נאמר אל הוציאם ממצרים אלא מוציאם, דהיינו לא רק בעבר אלא גם בהווה. יציאת מצרים ממשיכה בכל דור ודור. ועל כן, אמירת חז"ל "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". מקבל פרשנות נוספת, בכל ליל פסח מתבררים כוחות קדושה חדשים בעקבות ליל היציאה, ועלינו לחפש מה התחדש השנה! המעין פתוח בכל שנה בתאריך זה, ועלינו להכין את עצמנו לקבל השפע המתגלה בתאריך הנ"ל.

284. מה הם מצוות שהם זכר ליציאת מצרים

1. הקדשת בכור	8. קרבן פסח	14. מידות ומשקולות
2. פדיון בכור	9. פסח שני	15. ישיבה בסוכה
3. פטר חמור	10. עליה לרגל	16. איסורי ריבית
4. מצוות האמונה	11. שבת	17. עבד עברי
5. אהבת הגר	12. מועדים	18. מתנות עניים
6. אכילת מצה	13. איסור אכילת מאכל לא כשר	19. ביכורים

285. ספור לעומת זכירה

מה המיוחד בליל הסדר שבו אנו מצווים לספר ביציאת מצרים כשבכל השנה יש מצות זכירת יציאת מצרים?

אלא יש חילוק בין סיפור לזכירה:

א. הרי"ז סלוביצקי בשם הגר"ח מברסק:

1. בזכירה אין צורך אלא לזכור בינו לעצמו ואילו לספר צריך קהל ...
2. בזכירה אינו צריך להזכיר אלא ענין של יציאת מצרים, אבל בסיפור יש לספר את ההשתלשלות, להתחיל בגנות ולסיים בשבח.
3. בסיפור יש להרחיב ולספר בטעמי המצוות של אותו לילה כמו רבן גמליאל שאמר: כל שלא אמר ג' דברים אלה לא יצא ידי חובתו בפסח. ...
- ב. בזכירה אין חובת הזדהות, בסיפור כן, אם מספר הסיפור לא מזדהה עם ספרו גם השומעים.
- ג. זכירה – לזכור בקצרה, אבל בסיפור יש להחיות ולחוש בעצמו את התקופה.

286. בהגדה לא מופיע עניין עמ"י במדבר, מתן תורה, הכניסה לארץ, המאורע האחרון שמופיע הוא ליל היציאה, אך לא את היציאה עצמה, מדוע?

1. בהגדה מוזכרים המאורעות שלא היו תלויים בישראל בכלל. מלאחר היציאה ישראל כבר שותפים בעשייתם! [הרב רא"ם]
2. דבר גדול למדנו מכך, עמ"י במצרים היו בשער מ"ט בשערי הטומאה ורק לאחר מכן התחיל תהליך של בנייה בבחירה ולא רק בסגולה. א"כ כל נושא הפסיחה, וכל מאורעות עד היציאה מלמדת אותנו על סגולת ישראל.

287. למה אנו קוראים לחג במילה פסח על הפסיחה, האם זה היה הדבר הגדול של החג?

היה הווי"א שגם עמ"י ימותו והרי אלו עמ"י ואלו עמ"י א"כ מה ההבדל ביניהם? ולכן הפסיחה היא בעצם עניין גדול, והוא? שה' פסח והכריע שהוא בוחר בעם ישראל, וזה המאורע שאנו חוגגים בפסח זה שנהפכנו לעמ"י לעם הנבחר לעם ה'. זה מה שקרה בחצות הלילה.

288. השם "מצרים" מה פרושו?

1. מיצר – שכן שלנו.
2. מיצר - גדר
3. מיצר- צר לנו.

289. דם בהגדה, משמעות הדם?

2. יסורים, תפקיד היסורים הם לגלות את הכוחות הגדולים שמתגלים רק על ידי היסורים.
3. דם משמעות של מסירות נפש למען דבר נעלה - דם הפסח, דם המילה.

290. "ליל הסדר" מדוע שם זה?

א. סדר לעומת בלבול:

1. סדר למצוות מדאורייתא ומדרבנן.
2. ישנו סדר לניסים, כמו שהטבע מתנהל לפי סדר מסוים אף הניסים. (מהר"ל)
3. אין ערבוביא אלא מהלך של גאולה שה' סידר. (מהר"ל)
4. בליל הסדר יש אוסף של מצוות ונראה לכאורה שזה מבלבל, אך האמת היא שיש סדר. גם בהסטוריה יש סדר אלוהי-י אף שקשה לראות זאת.
- ב. אנו מסדרים דבורים כנגד קרבן פסח וחגיגה שהיו לנו בזמן המקדש, אנו מסדרים מהלך כנגד.

291. "ליל שימורים" על שום מה?

1. ואביו שמר את הדבר = ציפה, חיכה.
2. שמירה מן המזיקים.
3. גאולה, ביום זה נגאלו וביום זה יגאלו.
4. לילה משומר לעתיד לבוא. (נטף של עוה"ב).

292. למה קבעו רבותינו סימנים לסדר?

- א. ליל הפסח מרובה במצוות אז עשו סדר, לכאורה נראה כאי סדר אך דווקא יש סדר מופלא, ברגע שיש השגחה בעצם יש סדר בטבע, לניסים, למצוות, להסטוריה,
- ב. היו קוראים את ההגדה בע"פ א"כ צריך סימנים כדי לזכור

293. "וירעו אותנו המצרים" פרושו:

- א. עשו לנו רע.
- ב. עשו אותנו רעים.
- ג. מלשון רע - רצו לשבור אותנו על ידי התחברות עימנו. (האברבנאל) מתוך הבה נתחכמה לו. משל למה הדבר דומה לשמש והרוח. (14) [המעיל]
הייסורים הם תמרורים. לעיתים - סוג תמרור שאומר "אל תאבד את מה שיש לך".
(אנציפציה, במצרים שלא יגיעו לשער ה"נ"). הגוים מזכירים לנו שאנו יהודים.

294. שמות החג ומשמעותן

- א. חג המצות - להשמר מחמץ ולאכול רק מצה.
- ב. חג האביב - לחיות את האביב לטייל.
- ג. פסח - פה סח, מצוה לספר ביציאת מצרים; פסיחה למרות הדמיון, אלו ע"ז ואלו עע"ז.
- ד. חג החירות - להיות - לראות - להראות להיות בן חורין.

295. שני שמות לחג מוזכרים בתורה, מהם? ומדוע נקרא בשם זה?

- חג המצות - את חג המצות תשמור (שמות כ"ג, ט"ז) - כנגד גילוי האמונה. "מצה זו שאנו אוכלים ... שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם". (ההגדה)
חג הפסח - זבח חג הפסח (שמות ל"ד, כ"ה) - כנגד סגולת ישראל, שלמרות שהללו עובדי ע"ז והללו עע"ז ה' הבדיל בין יהודי למצרי. וענין זה בלט בעיקר בעשרת המכות.
ושני השמות הללו הם גילוי שם ה' בעולם.

296. בפסח יש לנו הרבה דברים שהם "זכר ל..." מה הם?

1. זכר ליציאת מצרים.
2. להלל,
3. לביהמ"ק
4. קרבן פסח
5. חגיגה.

297. ולמה עושים דברים שהם "זכר"? שזכור ולא נשכח, להחיות את העבר?

1. זכר הוא בטוי להבנה שיש כאן דבר שהתחיל ולא נגמר. ובני ישראל יוצאין ביד רמה מאז ועד הנה!
2. זכר לדבר מבטא, שעכשיו חסר לנו המקור ולא נסתפק רק בזכר.
4. זכר עושים כשבזכות הדבר הוא זכינו ל: ולכן בזכות יציאת מצרים זכינו לדברים רבים לכן חוגגים זכר ליציאת מצרים.

298. נשים חייבות בכל מצוות הסדר מה הקושי יש בזה, איזה כלל זה סותר?

שנשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמן.
ולמה אעפ"כ הן חייבות?

1. אף הן היו באותו הנס. (שאף הן נגאלו). (תוס'). בשכר נשים צדקניות נגאלו).
2. הן היו באותו גזרה.

299. ארבעה כתות על הים - מי הם? מה קרה?

1. נשוב מצריימה, כניעה -
2. נעשה מלחמה במצרים -
3. נתפלל \ קולות ובהלות, נבהיל אותם, מהומה -
4. נקפוץ לים -